

Natuurrapport 2016:

Aan de slag met ecosysteemdiensten:

Groene infrastructuur:

Een overkoepelende strategie voor landschapsherstel

Geïntegreerde waardering:

Hulpmiddel om landgebruiksverandering anders te waarderen

Praktijkvoorbeeld:

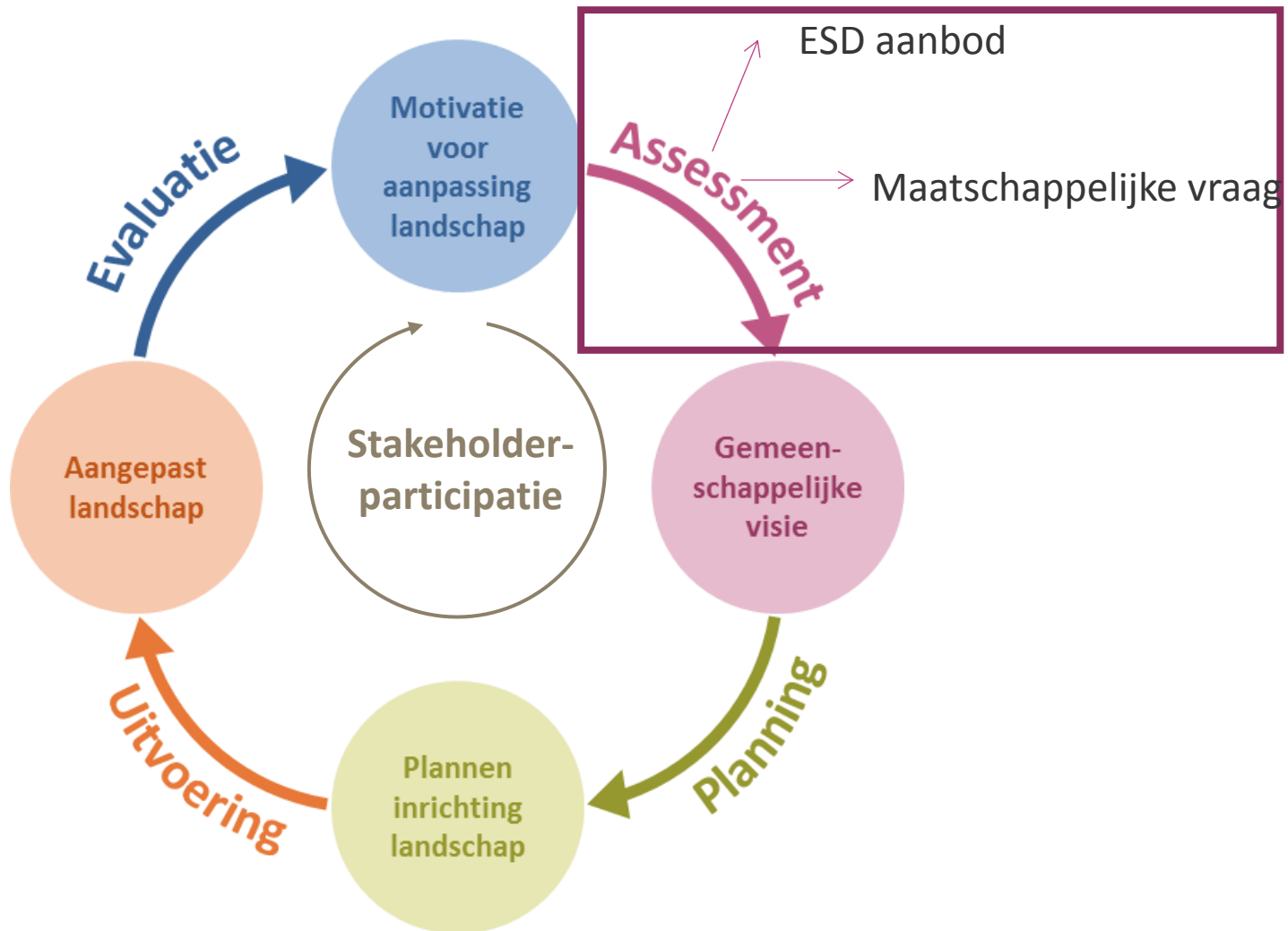
Landschapsvisie ondersteunen op maat van een regionaal landschap

Naar een gemeenschappelijke visie

Naar een gemeenschappelijke visie

► Onderbouwing van visievorming

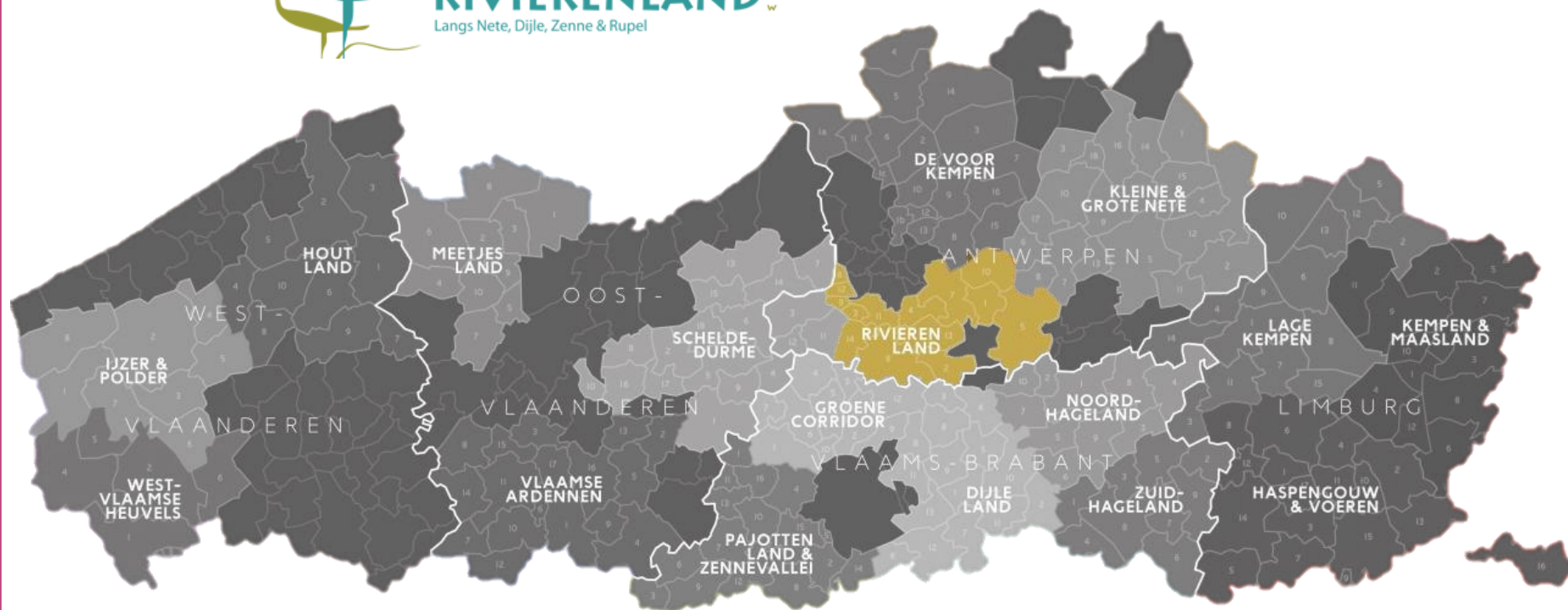

Regionaal Landschap Rivierenland

REGIONAAL LANDSCHAP
RIVIERENLAND V Z W

Langs Nete, Dijle, Zenne & Rupel

Aanpak

Interviews
sleutelspelers

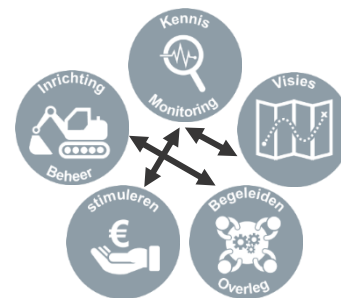
Lokale noden

Analyse
ESD-kaarten

Natuurlijke sterktes

Analyse
beleidsinstrumentarium

Hefbomen RL

Team RL

Raad van bestuur RL

Lectoren

Lokale noden

Handwritten notes on yellow sticky notes:

- (+)
- Behoud
- meer mogelijk met behoud
- met mogelijk
- ?

Printed cards and photos on the table:

- Landschap voor akker- en tuinbouw**
 - Landschap voor veeteelt
 - Behoud bodemvruchtbaarheid (vruchtbare bodems voor de landbouw)
 - luchtzuivering (natuurlijke luchtzuivering door planten)
 - Natuurlijke plaagbestrijding
 - Hitteregulatie (koelere steden in de zomer door bomen en water)
 - Bestuiving van gewassen (voor fruit en groenten)
 - Aangename omgeving voor wonen en werken
 - Zachte recreatie (lopen, fietsen, wandelen, spelen...)
 - Bescherming tegen overstroming (door opvang in overstromingsgebieden)
 - Grondwatervoorziening (oppompen van grondwater voor landbouw, industrie of privé gebruik)
 - Therapeutische werking (Natuur om tot rust te komen)
 - Weinig menselijke activiteiten (ongerepte natuur)
 - Natuur als Cultureel erfgoed (historische landschappen, symbolische plaatsen, ...)
 - Grote verscheidenheid aan planten, dieren en andere organismen
 - Leefgebied voor zeldzame en beschermde soorten
- Landschap voor serreteelt**
 - Wild (eten van soorten wild die in de vrije natuur leven,...)
 - Houtproductie (brandhout,...)
 - energiegewas (maaisel van bermen, hagen en natuurgebieden als energiebron)
 - waterzuivering (natuurlijke waterzuivering door planten)
 - Verminderen van geluidsoverlast door vegetatie
 - Natuurstudie (vogels kijken, planten bestuderen, ...)
 - Gemotoriseerde buitensport (quad rijden, jetski, motorrijden)
 - Niet gemotoriseerde buitensport (paardrijden, mountainbike, zeilen)
 - Aanvulling:
- Erosiebescherming** (erosie vermijden door vegetatie)
- Natuur als bron voor wetenschappelijk en technologisch onderzoek**
- Jacht en sportvisserij**
- Aanvulling:**

Lokale noden

Trade-offs
Synergiën

Zeer belangrijk

Belangrijk

Neutraal

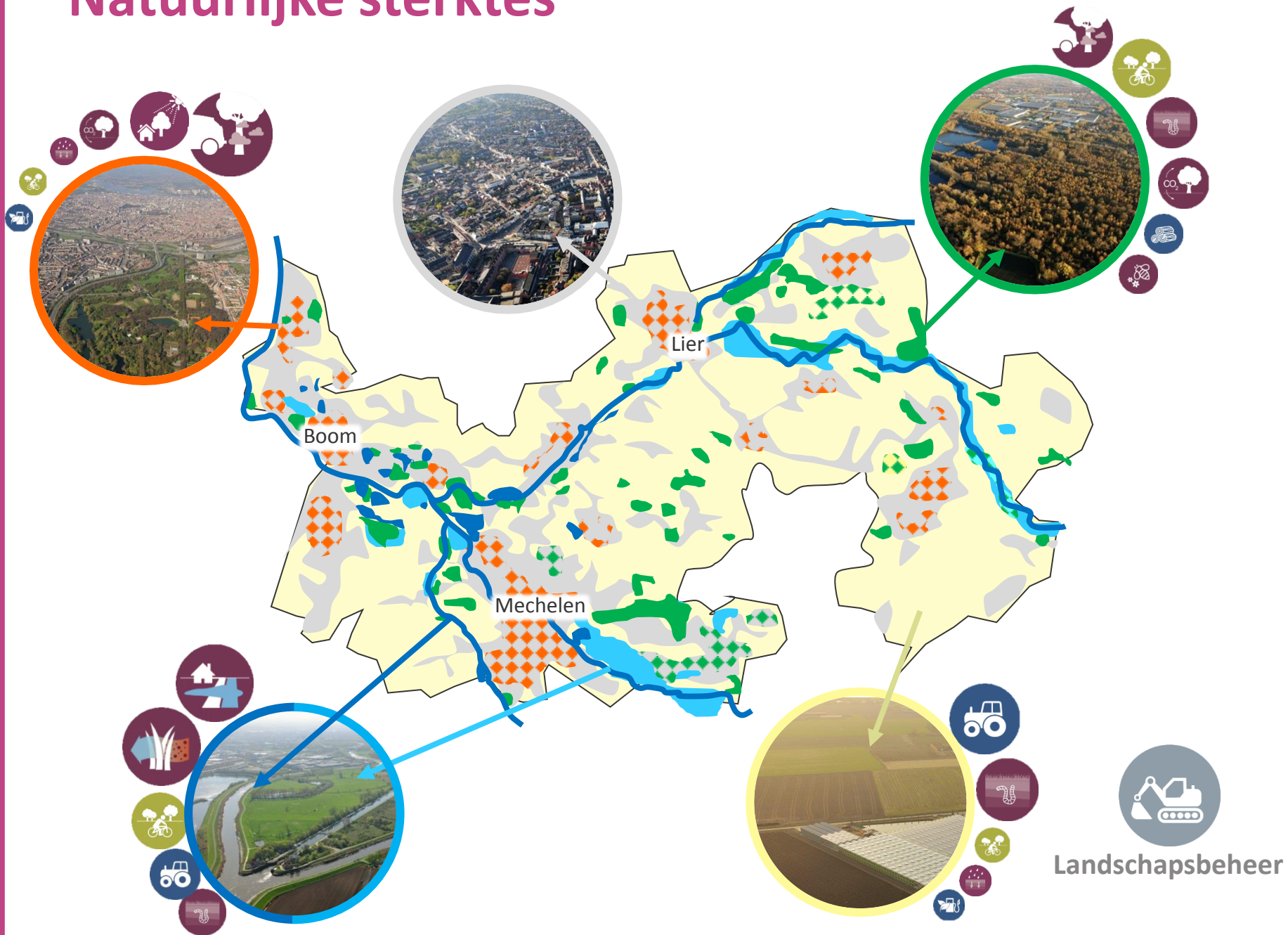
Ongewenst

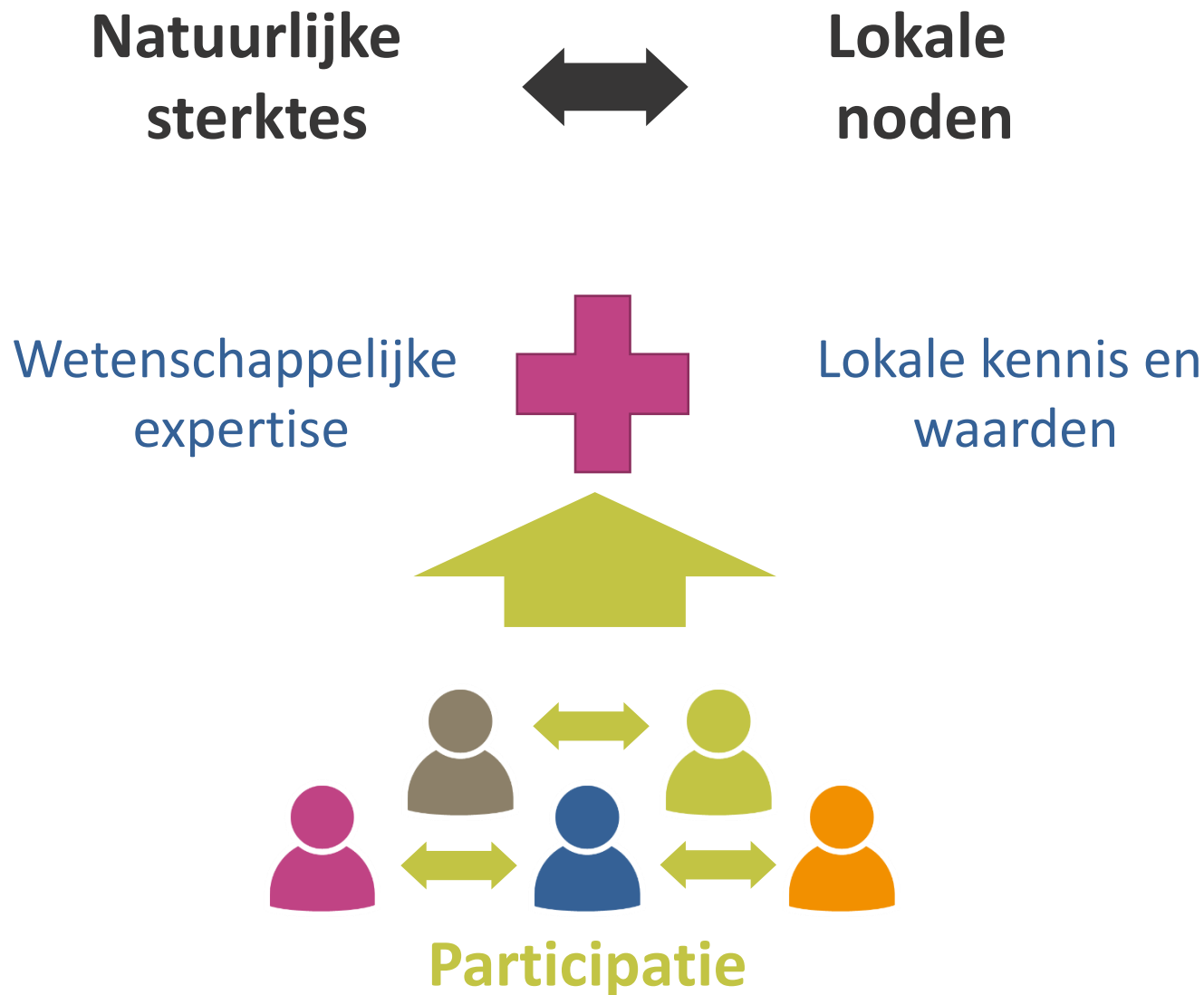
Natuurlijke sterktes

Natuurlijke sterktes

Een aanpak op maat

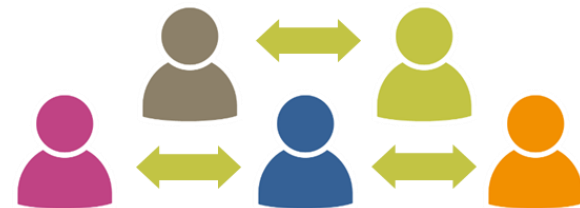

Wat hebben we geleerd als Regionaal Landschap?

► Wetenschappelijk blik op Rivierenland

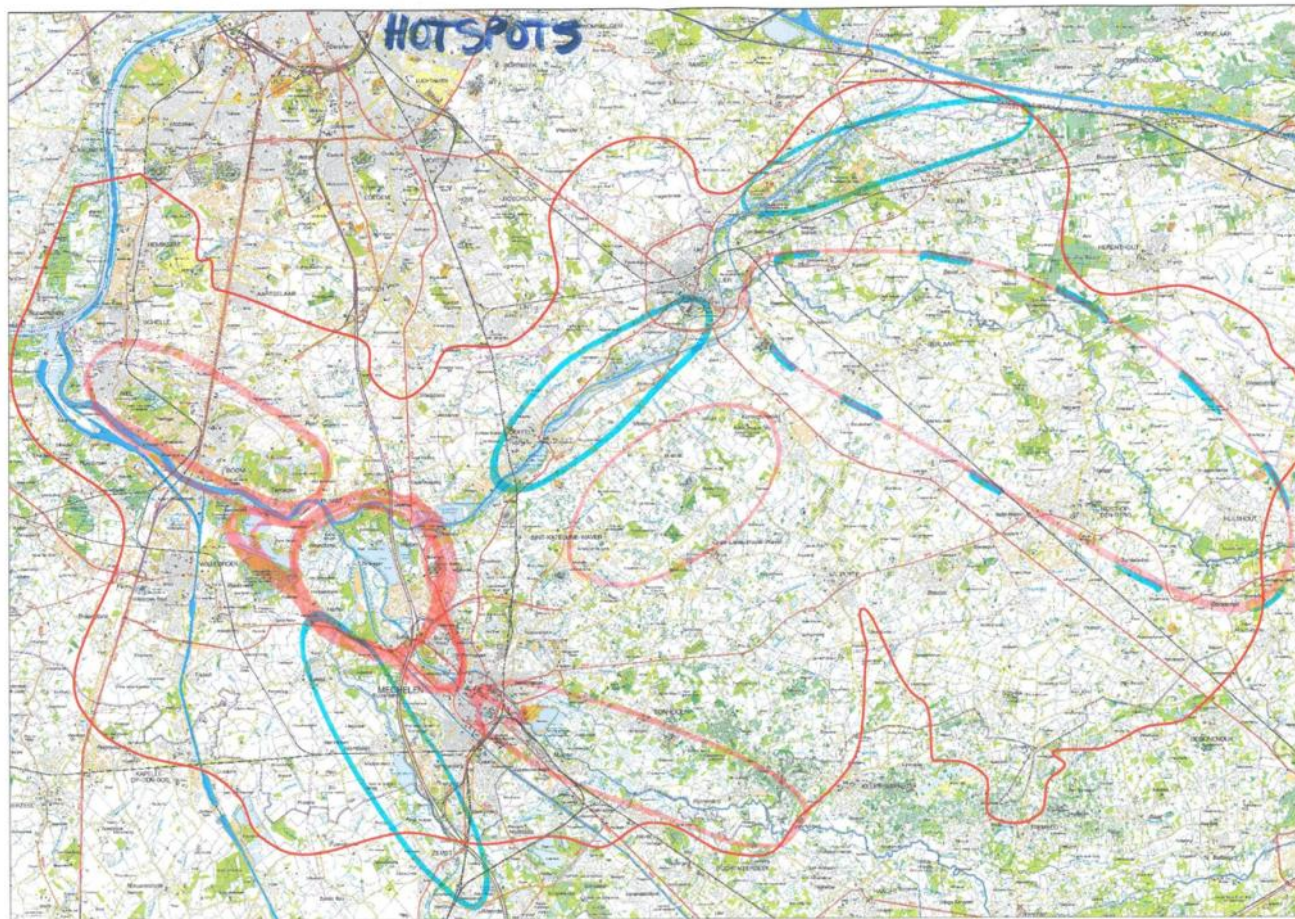
→ Inzicht in regio

→ Regionale prioriteiten open ruimte projecten

Wat hebben we geleerd als Regionaal Landschap?

- Ecosysteemdiensten: Niet evident...
 - ➔ Interpretatiefouten!

Aan de slag met ecosysteemdiensten als Regionaal Landschap?

- ▶ Bewustmaking van open ruimte spelers
- ▶ Stimuleren van lokale samenwerking
- ▶ Maatwerk blijft noodzakelijk

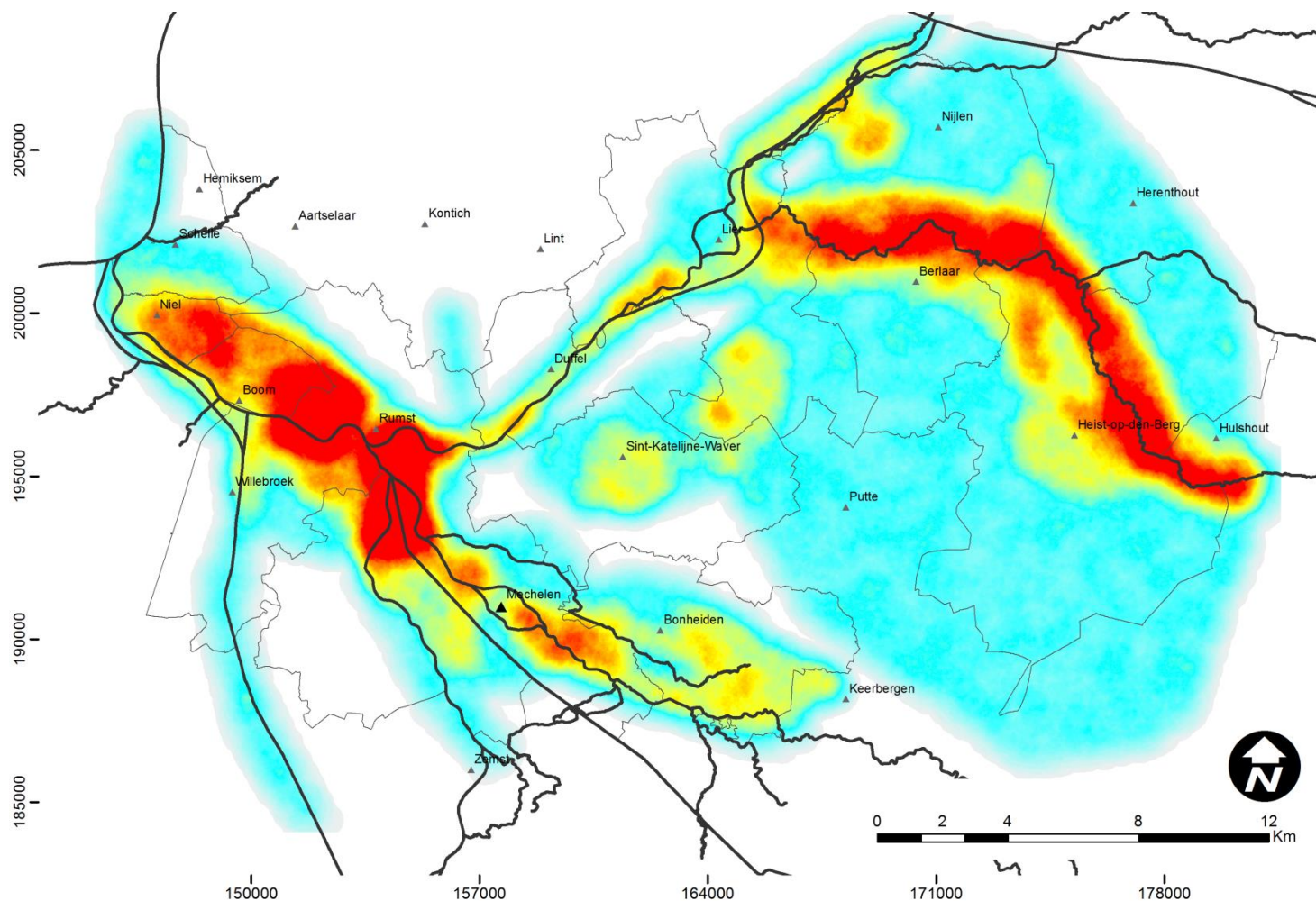
Aan de slag met ecosysteemdiensten als Regionaal Landschap?

► Opschalen lokale projecten

Aan de slag met ecosysteemdiensten als Regionaal Landschap?

- Mensen rond tafel als gelijkwaardige partners

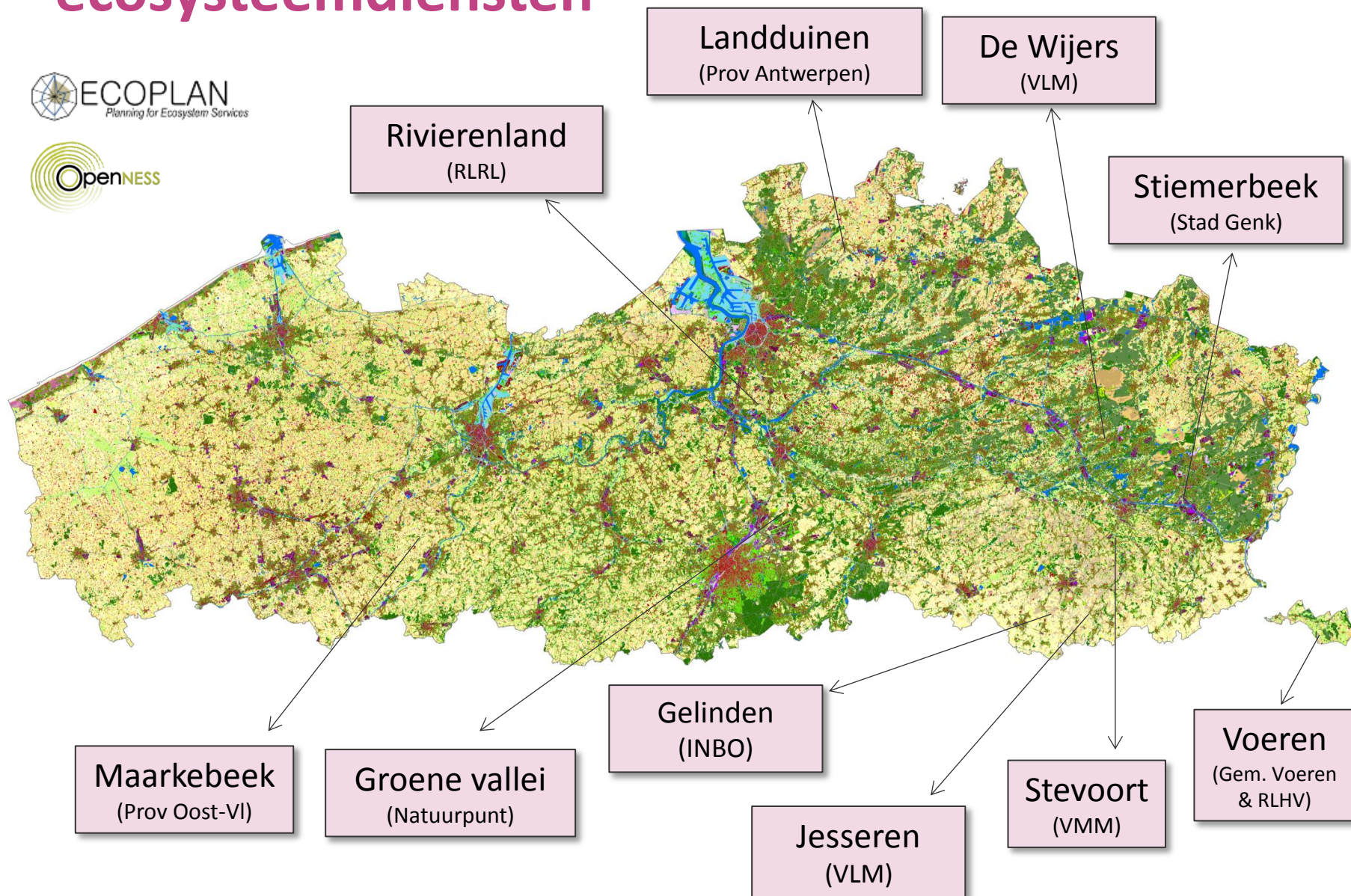
Participatief plannen met ecosysteemdiensten

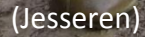

Onderzoeksgroep Natuur en Maatschappij
INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

(Voeren)

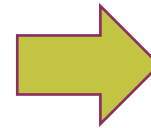
Gebiedsgerichte planning met ecosysteemdiensten

GEWENSTE GOEDEREN		Score	
Visproductie (voedsel, siervis, hobbyvis, vis voor hengelsport)	12 4 0	1	
Visproductie als voeder (o.a. watervogels)	12 4 1	0	
Rietproductie (voor brandstof, dakbedekking, meubels, artisanaal..)	1 7 9	0	
Algenproductie (voor voedsel, biomassa)	0 3 10	2	
Waterplanten	9 6 2 6	1	
Tijdelijke landbouwproductie (wanneer droog)	3 1 9	2	
Jacht op watervogels	1 0 9	5	
Klei	0 0 6	3	
Slib als meststof	0 0 9	2	
GEWENSTE DIENSTEN			
Waterzuivering	13 4 0	0	
Waterberging (buffering)	14 2 0	0	
Effect op microklimaat (luchtbevochtiging & temperatuurverlaging)	10 5 0	0	
Biodiversiteit gebonden aan vijvers	15 3 0	0	
Zachte recreatie (zwemmen, schaatsen, wandelen ...)	4 8 3	0	
Recreatief vissen (hengelsport)	5 10 2	0	
Toerisme	6 6 4	1	
Educatie (voor kinderen en volwassenen)	6 8 2	0	
Esthetische waarde & rustgevende werking	10 5 2	0	
Cultuurhistorisch landschap	11 3 1	0	
Water en modder voor "Wellness" (bvb. Kneipkuren cfr. Genk)	0 3 13	2	
Reinigte van spontane recreatie	0 2 4	4	
Reinigte van geplande recreatie	0 4 2	6	

(De Wijers)

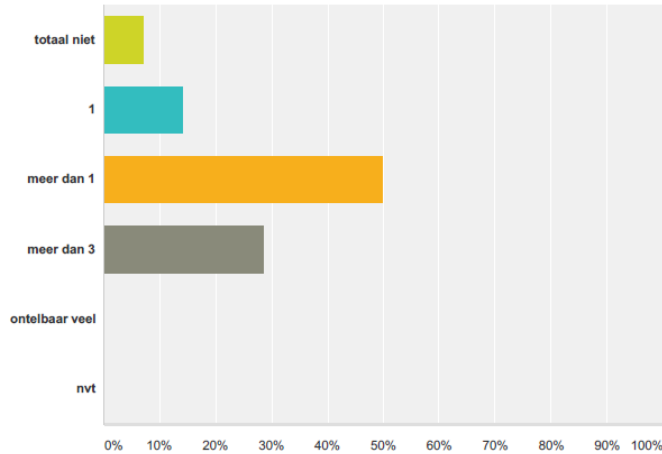

(Groene vallei)

Impact 1: Collectief leren

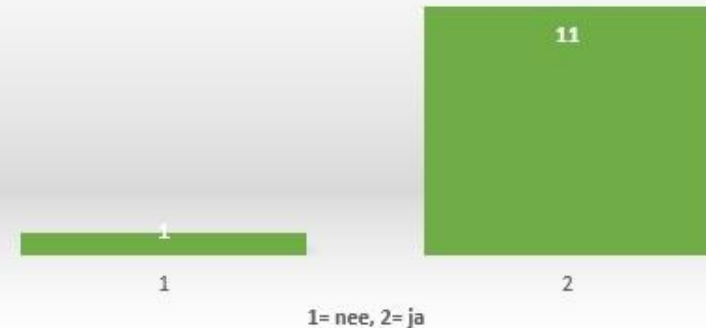
Q5 Door met andere mensen / diensten te discussiëren over de functies van de Stiemerbeekvallei heb ik **nieuwe inzichten** verworven.

Beantwoord: 14 Overgeslagen: 3

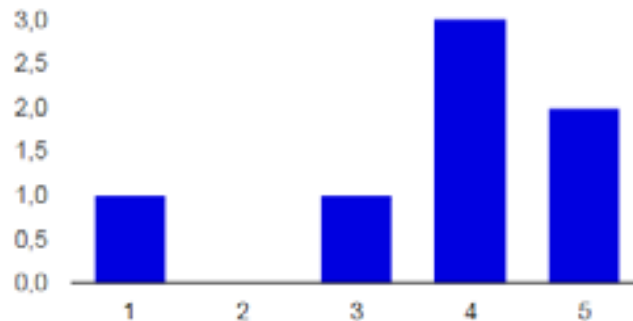
Zou de **ecosysteemdiensten-visie** **nuttig** zijn voor de Groene Vallei?

Aantal respondenten

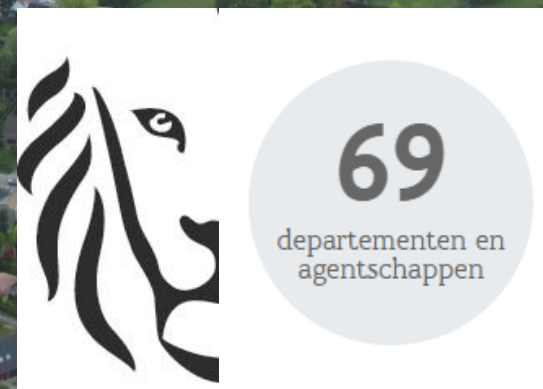
1= nee, 2= ja

Dankzij deze workshop **begrijp ik beter wat de multifunctionaliteit** van een gebied inhoudt.

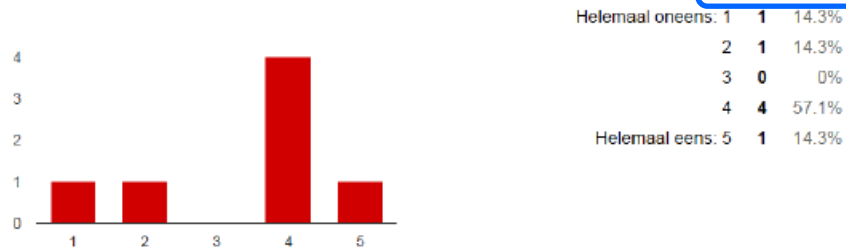
Helemaal oneens: 1	1	14.3%
2	0	0%
3	1	14.3%
4	3	42.9%
Helemaal eens: 5	2	28.6%

Impact 2: Sociale impacten

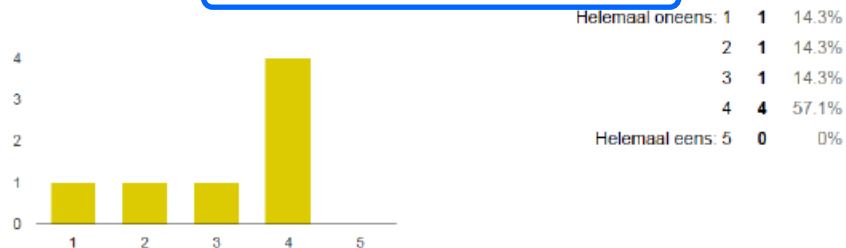

Impact 2: sociale impacten

Dankzij de oefeningen en discussie over de verschillende functies heb ik een beter inzicht in de standpunten van andere actoren.

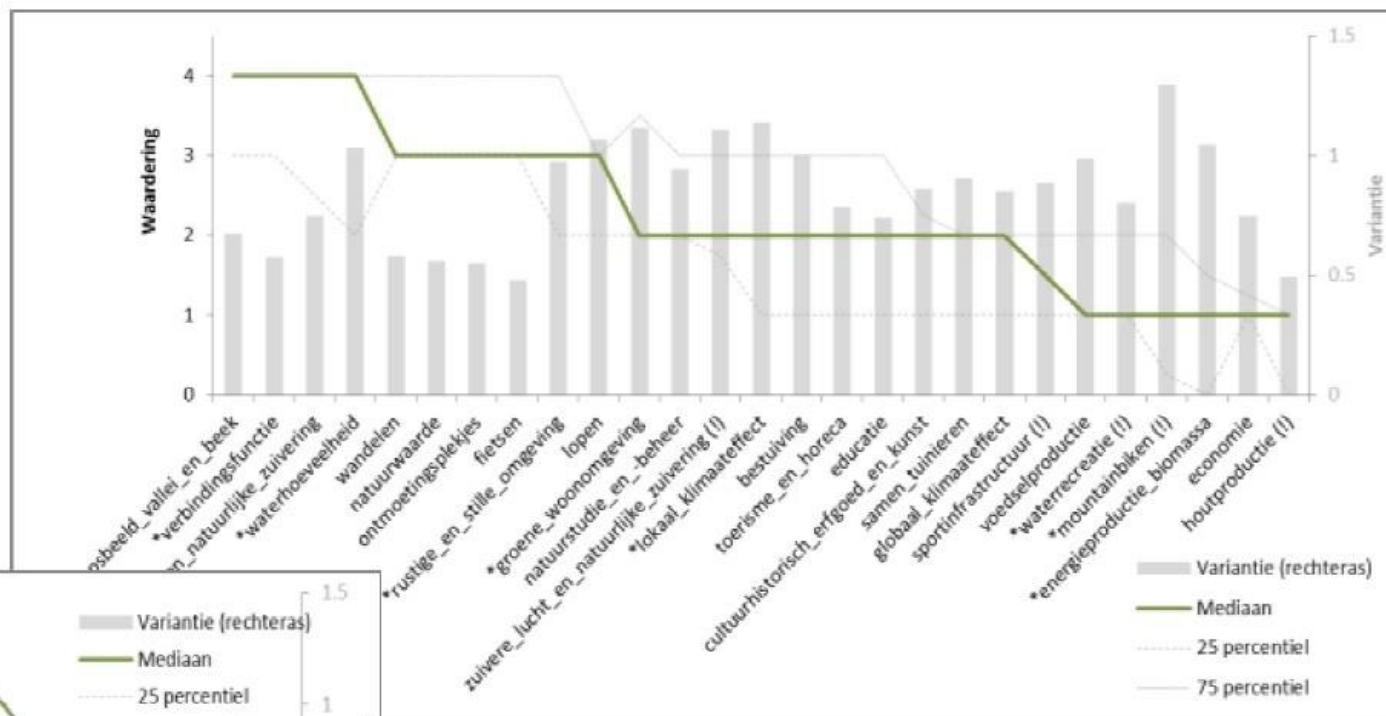
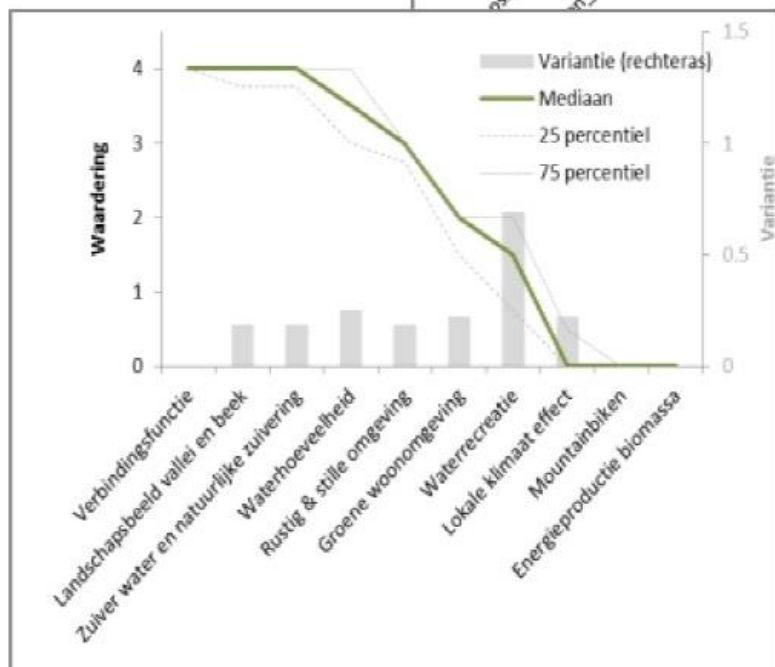
Door de workshop begrijp ik beter de uitdagingen van andere betrokkenen in dit gebied.

By HikingArtist.com

POSITIVE
THINKING

NEGATIVE
THINKING

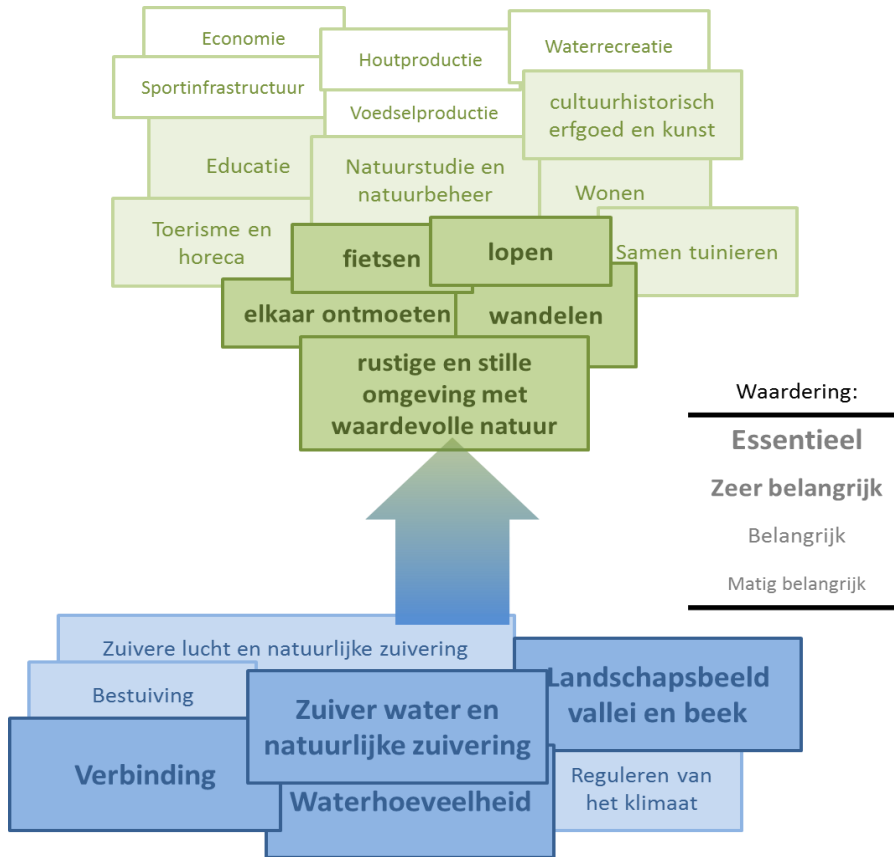

(Stiemberbeek)

Groeiende consensus t.a.v. een
aantal diensten dankzij discussies
en nieuwe inzichten...

→ variatie in scores neemt af

Impact 3: ESD-planning

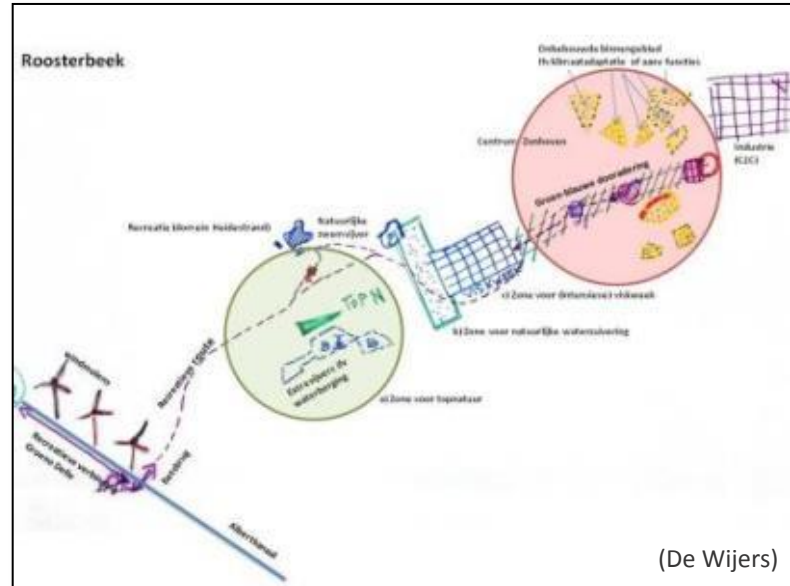

Hiërarchie van ecosysteemdiensten van het vijversysteem in De Wijers

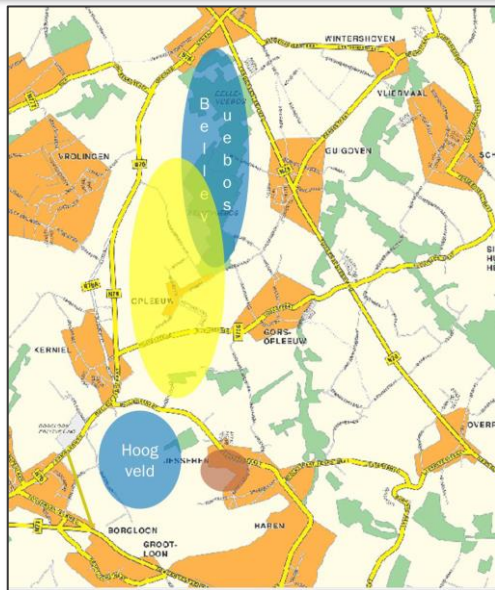
Impact 3: ESD-planning

(De Wijers)

(De Wijers)

(De Cirkel, Jesseren)

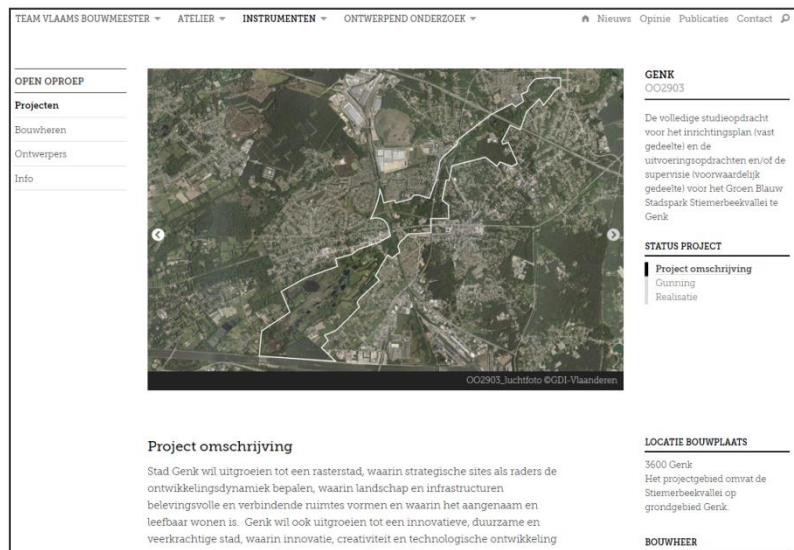
(Maarkebeek, Prov Oost-Vl)

Zoeken naar ecosystemendiensten win-wins

Impact 3: ESD-planning

Bestekken voor ruimtelijke inrichting

-> Inclusie van ESD geïdentificeerd door participatief proces

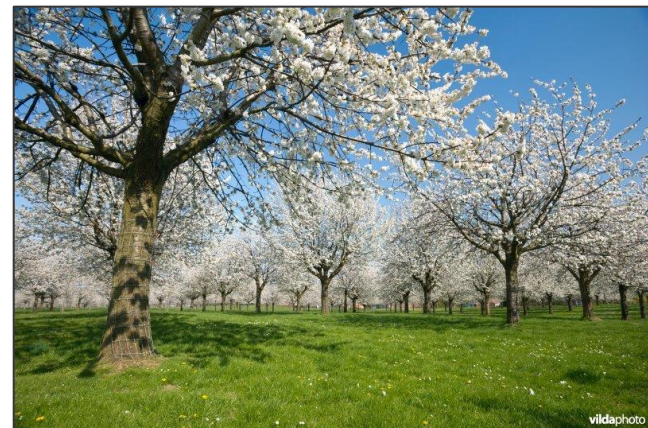
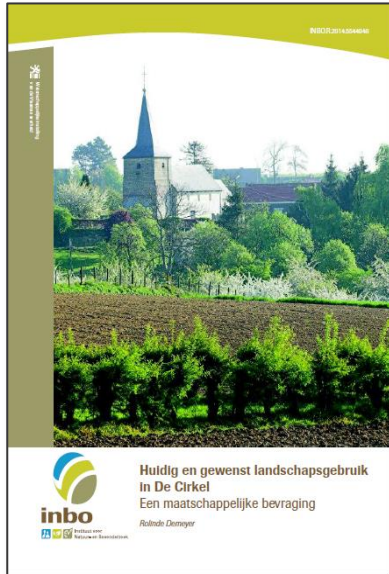
➤ Stiemerbeek (Stad Genk)

➤ Maarkebeek (Prov. Oost-Vlaanderen)

Impact 3: ESD-planning

Impacten op terrein (De Cirkel)

Belangrijke succesfactoren:

- ▶ Geschikt voor visievorming, maar ook andere stappen proces
- ▶ 'Echte' participatie
- ▶ Brugorganisaties
- ▶ Lokale bruggenbouwers!

Gooi het in de groep

- ▶ Is deze aanpak bruikbaar om tot een gedragen duurzame gemeenschappelijke landschapsvisie te komen?
- ▶ Moeten brugorganisaties hierbij het voortouw nemen?